

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Martiusnak 24 dik napján 1795.
esztendőben.*

Londoni Parlamentalis dolgok.

Pith minister, egy olly elmés, mézfze látó és ható, az Európai politikának kerkeit oly elmésen, és fortélyosan tekerni tudó kavallér ember, kinek pártját, nem minden bökörben lehet találni. A' mit ő magában egyszer el tökéll, a' mit ő magában egyszer meg főz, a' mit mind Európának közönségesen, mind Nagy Britanniának különösen hasznosnak lenni itil és talál, akár mint iparkodjon annak meg gátolására az antimioistériális rélz, akár mint lármázzanak Fox ucarn és tzimborás társai ellene; még is mihelyt a' voksok többsége által kell a' dolgot meg állítani, Pith minis-

teré a' többség, amazok meg némúlnak, ő pedig okossággal való tsendessége által diadalmat vesz a' véle ellenkező részben. Ha tudakozza töllem valaki, hogy, és miként tudott *Pith* minister magának illy nagy tekintetet szerezni egy olly országban, a' hol sok tudós, és meszsze látó emberek ülnek a' kormányon, a' hol a' törvénytévői hatalom akként vagyon a' Király és Ország sendjei köz fel osztattatva, hogy egyik a' másik nélkül semmit nem mivelhet, a' hol a' had indításnak jussa ugyan a' fejedelem kezében vagyon, hanem annak el kezdése és folytatása az alsó Parlamentomnak akarattjától függ; ha mondom, ezt tudakozná valaki töllem, rövideden azt felelném néki, hogy *Pith* minister azt az eszközt választja fel tételének előmenetesítésére, mellynél hathatósabb nintsen e' világon, mellynek homlokán ezek a' rövid igik olvastatnak: *domat hominesque deosque.*

A' múlt *Jan.* 21-ik napján elő fordúlván a' Fr. ellen való hadakozásnak folytatása, és annak folytatására szükséges hadi költség, nagyon ki költek ellene, az antiministeriális résznek szószóllói, és nagyon ótsárlották *Pith* ministernek azt a' planumát, melly szerént a' múlt esztendőbeli táborozás folytatik vala. Nevezetesen, bóldog emlékezerű *Fox* úr nagyon fájlalta a' Hollandiában, és Német Országban volt Anglus seregeknek rosz sorsát. A' minister is nem tartóztathatta magát, hanem szokásán kívül ekként torkolta bé *Fox* urat: ha *úgymond* ő, az Parlamentomot és a' nemzetet meg győzheti arról, hogy a' királyi ministerek ostobák, tudatlanok, 's alkalmatlanok az ország dolgainak folytatására; tehát nyújtson bé egy memoriálist a' királynak, és kérje a' ministereknek hivatalaiktól való meg fosztatásokat, melly kérése hogyha igaz okokon fog fundáltatni, bizonyossan kedvességet talál. Hanem előre elhitesse magával *Fox* úr, hogyha szinte le hánytatnának is hivataljaikból a' ministerek, még is mindazáltal sem *Fox* uram, sem tzimborás *Tar-*

sai nem fognának ministerekké lenni, hanemha meg mutathatná azt, hogy olly veszedelmes állapotban, és környüli állások között legyen már N. Britannia, hogy egészen ellenségeinek kegyelmétől, és könyörületeségétől függjön annak további fenn maradása. Jól tudja ő azt, t. i. *Pith* minister, hogy a' múlt elztendei szerentsétlen táborozás miatt nemcsak el nem tsüggedett a' Britanniai nemzet; sőt még most is érzi magában azt az erőt, a' mellyel ellene állhat Európa közösleges ellenségének, és kész hazájának boldogságára ezen érzett erejét fordítani. Akármint igyekezzen *Fox* úr a' múlt elztendei tábori tetteinket a' nemzet előtt gyalázni; még is nem gyalázatjára, hanem valóságos ditsösségére szolgálnak azok hadi seregeinknek. Igaz ugyan, mondá továbbá *Pith* minister, hogy néhány szövetségeséinknek hadi népei nem viselték úgy magokat, a' miképen mi kívánhattuk volna, Hollandia is áldozatyává leve tulajdon tehetetlenségeinek, és az Orániai ház meg eskütt ellenségeinek: de ugyan mit tehetnek arról a' ministerek, hogy a' rendkívül való, és retentő tél utat nyitott Hollandiába az ellenség ármádiájának.

Bedford hertzeg nagyon sürgette *Jan. 27* ikén a' felső parlamentomban a' Frantziákkal való békességet, és kívánta azt meg mutattatni, hogy olly állapotban legyen mostan a' Fr. fő kormány szék, hogy bátran lehessen avval alkuba erezkedni. *Lord Grenville* meg tzáfolta *Bedford* hertzeg fel tételét, és külömbkülömbféle okokkal igyekezett meg muttatni, hogy a' mostani Fr. fő kormány szék teilylességgel nem felelhet a' békességnek állandóságáért, és így nem is lehet avval békességes alkuba botsátkozni; következésképen szükség ezen igazságos és szükséges hadakozásban minden ki gondolható úton és módon a' királyt segíteni.

Febr. 23-ikán tartatott *Parlamentalis* gyűlésben a' *Budgetet*, az az, a' Finantziát tárgyazó billeret tálalta ki *Pith* minister az alsó Parlamentom tagjai eieibe, és avval vizálgaltta a' jelenvaló-

kat, hogy a' státusnak mostani nagy szükségében, ollyatén dolgokra vetett taksát, mellynek lefizetését meg sem fogja a' nép érezni. A' jövő táborozásra, és az országnak egyéb szükségeire, 28 millió és 128 ezer font sterlinget mondott szükségesnek lenni, nevezetessen: 6 milliót 315 font az Ország tengeri ereje számára; 11 millió 241 ezer fontot a' hadiseregekre; 's ezek közt 9 száz 97 ezer fontot az Anglus zsoldba vétetett idegen truppokra; 200 ezer fontot segítő pénzt *Sardiniának*; 400 29 ezer fontot a' Ft. emigránsokból álló corpusoknak; 3 millió 6 száz 30 ezer fontot rendkívül való költségekre, 20231000 fontot az artilleriára; 98410 fontot elegyes szükségekre, és 243 ezer 34 fontot külső titkos szolgálatokért. Ennek a' felettébb való nagy sommának ki szerzetetésére vetett új taksák a' borra, égetett italokra, herbathéra, kafféra, dohánra, zitromra, narantsra, salátához való olajra, nyers selyemre, kő szénre, épülethez való fákra, deszkákra, testamentomokra, és contractusokra ennekelőtte vettetett adónak kevés meg szaporittatása. Végtére a' hajporra vettendő adó igen sokat fog, *Pith* minister értelme szerint, a' státusnak kasszájába bé vinni. Leg alább találkozik Angliában 2000 ezer ember, a' ki örömet fizet egy *gvinet*; hogyha fodorított haját meg puderozhattya, következésképen csak ez az egy tikkely is 210 ezer font sterlingel fogja a' Státusnak kints tárát szaporítani.

Grey úris sürgetni kezdette *Feb.* 26-ik napján, az alsó parlamentomban, a' Frantziákkal való békességet és hogy annál több barátokat szerezhessen magának, és fel tételének, felettébb nagyozta a' Fr. Respublikának hatalmát, 's kitsinyítette az ellene hadakozó fejedelmeknek hadi erejét. *Mi*, *ügymond* ő, két esztendőtol fogva elegyedünk egy olly hadakozásba, mellyben már is 50 ezer katonát és hajós legényt vesztettünk el, 's leg alább 50 millió font sterlingünkbe került, és végtére is semmit végben nem vihetünk. Ingyen nem is kell gondolkoznunk a' Frantzia contra revolutióról,

mivel már most az egész nemzet a' szabadság-
nak alkotmánya szerént gondolkezik, fényes győ-
zelmeket szerzett, és az igazgatásnak formája
is mértékletesebb, mint vólt ennek előtte. A' ha-
dakozás folytatására is elegendő költségek vagyón
kiváltképen minekutánna Hollandia is hatalmokba
esett. Hogyha úgy kedvez nékiek *Spanyól*
Országban a' hadi szerentse, mind eddig kedvezett
nem sokára azon is diadalmat vélznek. Nintsen
nékünk Frantzia Ország ellen elegendő erönk,
jobb lesz nékünk a' Német Birodalomnak pé:dá-
ját követnünk, a' melly noha a' békességről gon-
dolkozik, és igyekezik is annak vilzsa szerzésé-
ben; de azonban még is nagy hadi készületeket
teszen. *Grey* úr beszédére és projectumára eze-
ket jegyzette meg *Pith* minister: hogy kész a'
parlamentom mindenkor a' királyt a' békesség
szerzésben segíteni, akár melly kormány szék-
kel is, a' melly olly fundamentomra vagyón épi-
tetve, hogy avval állandó békességet lehessen
szerezni, soha, sem a' Király, sem a' ministerium
nem kívánt Fr. Orzágnak különös igazgatás for-
máját parantsolni, jó vólna ugyan, ha a' monar-
chiát bé vennék; de soha sem mondottuk mi azt,
hogy egy respublikával se akarunk alkura menni,
csak hogy bátorságosak lehessünk egyezésünk-
ben; de még eddig még csak árnyéka sins a' jó
igazgatás formájának Fr. Országban — az egyik
revolutiót más revolutió követi, elsőben a' foe-
deralismus, azután a' tyrannismus, most már
a' moderatismus uralkodik köztök. Néhány szö-
vetséges fejedelmekkel békességet akarnak tsinál-
ni, de Angliával tellyességgel nem, engesztelhe-
tetleneknek mutattyák magokat irántunk 's a' t.
, Ezen beszédét 3 óránál tovább folytatta *Pith*
minister, 's illyetén ki fejezésekkel zárta azt bé;
*Bátor a' leg nagyobb teher, és nehességek közt kel-
lene is ezt a' hadakozást folytatnunk: még is jobb
vólna a' háború a' bátorság nélkül való békes-
ségnél.*

Ismét elő fordúlt ez a' tárgy a' Feb. 6 ikán
tartatott parlamentális gyűllésben, mellyben a'

Fr. reszpublika valóságának, és mástól való nem függésének meg esmértetését, és az avval tejendő békességet sürgette *Grey* úr. *Sheridán* úr is egy értelemmel 's akarattal vólt vele, és egyenes feleletet kívánt adattatni ezen együgyü kérdésre: *Akarnak é a' Ministerek békességet tsinálni, avagy nem, akár minémü igazgatásnak formája legyen Frantzia Országban?* Minden környülállásokból a' tettik ki, mondá *Scheridán* úr, hogy Fr. Országnek mostani igazgatóival, tellyességgel meg nem akarnak békélni, hanem minémü következése legyen e' dolognak, meg fogja a' jövendő idő mutatni. Valósággal tsúfságú tartatik az a' nép, a' mellynek erőszakosan akarnak igazgatás formáját mások adni, elegendő indító okunk Hollandiának el foglaltatása, hogy minél előbb barátainká tegyük a' győzödelmeseket. Ezekre *Pith* minister ekként felelt: felettébb tsudálkozik, miként lehessen ötet, a' ki már igen sokat szóított e' tárgyról, maga meg határozatlansággal vádolni — Tehát, most is azt modja, hogy semminémü igazgatásnak formája nem fogja ötet a' békességes alkutól el vonni, tsak hogy bátorságos békességet reménylhessen; de sem Frantzia Országnek mostani belső állapotja, sem a' szövetséges fejedelmeknek jelenvaló környülállásaik nem olyanok, hogy tanátsos vólna a' Fr. nemzettel békességes alkura lépni, nem másként, hanem a' hadakóznak folytatása által lehet bátorságos békességet reményleni, és tsinálni 's a' t.

Régtől fogva sürgeti *Pith* minister, és más jó szívü tagjai is a' Londoni parlamentomnak az ügy nevezett *Assiento contractusnak*, az az, az Afrikai bódogtalan fzeretsenekkel való kereskedésnek tökéletes el töröltetését, és az Angliai Amerikai pénzen vett örökös szolgáknak termézetli szabadságokba való helyheztesését; de még eddig végére nem hajthatták kívánatos fel tételeket. Ezt a' tárgyat most újobban elő hozta *Wilberforce* úr, a' múlt hólnapnak 24-ikén tartott gyüllésében az alsó parlamentomnak: Ha va-

Iaha *úgymond* ő, okunk vólt, ezen emberiséggel ellenkező kereskedésnek el törülésére, most bizonyára, a' midőn a' Frantziák Amerikai örökségeikben hasonlót miveltek, az az, szabadosokká tették az ott lévő szeretseneket, leg nagyobb vagyron. Tegnap, *úgymond*, az az, a' hadakozásnak szerentsés ki menetelére rendeltetett közönséges böjti napon, áldoztunk az isteni gondviselésnek, és óltalomért esedeztünk; de vallyon használhatnak e' mind addig esedezéseink, mig tellyesek lesznek kezeink vérrel, és felebaráti szeretetünk, 's igasságos magunk. viselete által az isteni gondviselésre méltókká nem fogjuk magunkat tenni? Ki egy, ki másféleképen szóllott e' dologról, kinek tettett a' fel tétel, kinek nem — *Barham* úr azt mondotta, hogy azon kereskedésnek, és az örökös szolgaságnak el töröltetése által miveletlenül maradnának az Amerikai tartományok; hogy az azokban birtokos Anglusok nagyon megkárosítatnának — — *Fox* úr egélz erejével azon iparkodott, hogy ez az otsmány dolog, az emberekkel való kereskedés örökösen töröltessen ki az Angliai birodalomnak könyvéből, és *Pith* minister is egyenlő értelemben vólt vele. — *Dundas* úr a' közép utat válaftotta, ő sem azokkal nem tartott, a' kik mingyárt most él akarták azt a' kereskedést törteni, sem azokkal nem, a' kik annak örökös meghagyattatását sürgették. Időt kell, *úgymond* ő, az Amerikai birtokosoknak engedni, hogy elegendő barmot szerezhessenek magoknak a' föld mivelésre, közönséges iskolákat kell fel állítani, a' mellyekben oktatni 's előre kélzíteni kell a' szeretsén ifjúságot a' szabadságnak esméretére, és az avval való okos élésre. Most pedig nints arra idő, más szükségesebb tárgyakkal kell minékünk most foglaltoskodnunk. 's a' t.

A' múlt *Jan. 29* ikén, vólt a' Londonba küldetett Török követ *Yussuf Effendi* az Angliai királynál és királynénál audientzián a' *St. Jamesi* királyi várban. Igen nagy pompával ment oda bé; a' király elei-

be vezetettvén, háromszori mély maga meg há-
tása után, egy rövid oratót mondott Török nyel-
ven a' királyi székben ülése-jedelem előtt, beszéd-
jét egy *Persiani* nevű talmacs magyarázta meg ő
Felsegének. Maga a' király Anglus nyelven fe-
lelt a' Török követnek, kinek talmacsa *Lusignan*
úr vala. Minckutánna credentióális levelet a' ki-
rálynak által adta, és a' királynénál való udvar-
lását is el végezte volna, minden czeremónia
nélkül tért vissza szállására.

Payne Commodore, az az, Ang'us all admi-
rál hat, 18—50 ágyús hadakozó hajókkal, és őt
10 ágyús cutterrel jött a' *Cuxhaveni* kikötő hely-
be, a' *Walisi* heitzeg márkájának, *Karolina* Bruns-
vigiai heitzeg afiszonynak Londonba való által
vitetésére.

B é c s.

Sokan tsudálkoziak azon, hogy a' múlt nyáron,
minekelotte vagy eleségbéli izükséget láttak, vagy
ostromlás alá vettek volna *Code* és *Valentzia*
várai, fel adták magokat a' *Frantziáknak*, ha-
nem valóságos okát nem tudták. A' nevezett
váraknak fő kórmányozói, *Cammeler* és *Mikovini*
Cs. Kir. Generálisok számadásra vonatlatván a'
Fels. hadi Kancellária által, a' Fels. Császár
hozzájok küldetett leveleikkel mentették magokat,
a' mellyekben a' nevezett váraknak jó feltételek
mellett való fel adattatása parantsoltatott nékiük.
Felséges Urunk kezébe küldetelvén ezen parant-
sóó levelek, így szóltott: Hogyha, úgymond,
bizonyossan nem tudnám, hogy ezen levelek tol-
lem nem származtak, el kellene magammal hitet-
nem, hogy ezeket magam küldöttem nékiük, olly
nagy egyenlőség vagyok az én kezem írása, és
ezen billétek közt. És így hamis billétek voltak
ezek, és az ő Felsége tuljdon keze irásának maj-
molásai. A' nevezett két Generális dolgainak vis-
gáltatására ki rendeltetett hadi Commissió, melly
Gr. Nostitz Cs. K. lovas Generális előülése alatt

tartatott, egészlen ártatlanoknak lenni találta, a' fent említett Generálisokat, és a' röllok hozatott sentenziát, a' hádi Tanáts palotájában, sok ember hailattára közönségessé is tétette.

Hadi Környüállások.

Napkeleti Frisiának *Aurich* nevü városából iratik, hogy azon tartománynak az Ems folyó vizén túl fekvő részét egészlen el borították a' Frantziák, és hogy erőtelenek lévén az ott fekvő Anglus seregek, bé nem várták őket, hanem az Odenburgi hertzogségbe vonták visszra magokat (Ez a' hertzogség a' Lübeki hüspökséghez tartozik, és a' Westfáliai kerületben fekszik). *Leerból* is futnak immár az urak, és tehetösebb lakosok, és az *Aurichi* kalfza és leveles tár is másuvá vitetik.

Brüszfelből azt a' hirt vettük leg közelebb, hogy a' Luxenburgi várat kemény ostrom alá vetették, és erőssen lövöldözik a' Frantziák, és hogy nagy reménységek vagyon annak rövid idő alatt lehető el foglaltatásához (Igen is hogyha ahöz közel férkezhethének, ha elegendő eleségek nem volna a' lakosoknak, és katona őrizetnek, és ha a' vén Bander Feldmarsál vitézi módon nem védelmezné magát, de már is sok kárt tett az ostromló ellenségbe gyakorta való kiüspása által).

A' múlt *Feb. 27* ik napján, az Anglusok és Frantziák közt *Emden* környékén történt tsatáról ezt a' bővebb tudósítást vettük. A' múlt pénteken, t. i. *Feb. 27* ikén által költöztek az Anglusok az *Ems* vizén, és mingyárt attakirozni kezdték *Winschooten* alatt, a' *Gróningai* tartományban a' Frantziákat. A' *Rohan* hertzeg gyalog seregéből 300 ember ment előre; de a' kik mingyárt széllyel szórattak az ellenség által. Ezt látván Lord *Cathcart* Anglus Generális, egy lovas regimentet le szállított lovairól, avval ment a' tűzbe, s visszrais nyomta a' Frantziákat. Mind a' két

részről sokan húllottak el. A' következett napon diadalmat vévén a' Frantziák a' *Löwenstein* nevű vadász regemenből való, 100 emberből állott pikéten, el foglalták a' Groningai új sántzot, és mind addig üzték, 's kergették a' *Salm* és *Rohan* emigrált hufzárokat, míg ezek által nem költöztek az *Ems* vizén. Dél tájban újjabb próbát tett Lord *Cathcart* az Anglusokkal, által ment a' nevezett vizén, és hátra verte a' Frantziákat. — Tegnaptúl fogva több több Anglusok és Hannoveránusok mennek *Emden* alá.

A' Rénuson túl fekvő Frantzia ármádiánál alattomban való hadi készülétek tapasztalatnak, a' *Bonn* és *Koloniai* ör seregek meg szaporítottak, és úgy láttzik, hogy nem sokára ki nyitják az idei táborozást. Ez a' tapasztalt hadi készülétszolgáltatott hadi vezéreinknek arra alkalmosságot, hogy *Mühlheimba* öszve gyűljenek, és a' szövetséges fejedelmek ármádiájának vezérjeivel együtt hadi tanácsot tartsanak az ellenség titkos fel tételeinek héjába való tétetésekre.

Az *Albert* Saxóniai hertzeg commissariatúsának igazgatói, *Fauer* és *Lilien* Generálok *Kasselbe* (Moguntzia, mellett) mentek, az onnan elment Prussia seregek fekvésének meg szemlélésére, és a' Rénusi Császári ármádia jobb szárnyának ottan való kvártély készítésre.

Egy *Mart.* 3-ikán költ Strafsburgi levélből ezeket olvassuk a' Moguntzia előtt fekvő Fr. ármádiának készüléteiről: A' mi *Moguntzia* előtt való készüléteink, és munkáink közelitenek végekhez, A' múlt hólnapnak 20 és 21-ik napjain egynéhány apró tsata történt ezen városnak köfalai alatt, mellyekben sok embert el fogtunk a' Prussus hufzárokat, és Horvátok közül. A' *Mannheimi* Rénus mellett lévő sántzok már tsak nem egészen öszve rontattak — Párisból írják, hogy *Kellermann* Generálisra bizta a' Párisi köz Jóra ügyelő Commissió a' Rénusi Fr. ármádiának körmányát, a' Luxenburgi várnak ostromlását pedig

Michaud Generálra, Ellenben egy más Párisi levél azt beszéli, hogy *Jourdán* Generál az északi, *Kellermann* a' Maasi és Sambrei ármádiákat foglal commandirozni, *Pichegrü* Generális pedig, a' Rénusi ármádiához fog menni, és Moguntzia ostromlását igazgatni. — A' Vendei Rojalisták fő vezérjéről *Charette* Generálról azt hirteti egy Fr. levél, hogy mind ő maga, mind a' Rojalistáknak nagyobb része a' Rénusi ármádiához fog menni, és regétségül lenni a' több republikánus seregeknek Moguntzia ostromlásában. Hihetetlen dolognak láttatik, hogy illy fontos dolgot a' Rojalistákra bizhasson a' Convent. Mikor kezdenek Moguntzia ostromlásához a' Frantziák bizonytalan. Egy Párisi levél azt feleli, hogy a' Luxenburgi várnak elvétele után, Úgy de hát e' mikor megy végbe? már erre nem tudnak egyenesen felelni. Hogyha tudakozza tőlök valaki; miért a' Luxenburgi várnak elvétele után? azt felelik, mivel minden ostromló nagy ágyuik Luxenburg környékén vagnak, 's ezekkel akarják Moguntziát is lövöldözni. Illyenképen a' mitosdás a' kérdés, olyan az arra adatott felelet is; az az, bizonytalan, és a' jövendőségnek titkos szekrenyébe vagon el rejtetve.

Olasz Ország.

Már egyszer jelentettük, hogy az *Algiriai Dey* is hadat izent az Anglusoknak. Ezt a' dolgot a' későbbi Genuai levelek is erőssitik, és azt teszik hozzája, hogy egyfzersmind szoros szövetséget kötött a' Fr. republikával, mellyre a' nekie ajándékba küldetett summa pénz, és hajók tsábitották el ötet. Ettől a' musulmann fejedelemtől igen keveset félnek, a' Brittusok, és ha nagyobb summa pénzt, 's több hajót igernek néki ök, mint adtak a' Frantziák, könnyen meg vásárolhatták a' lelkét, és a' barátságát, a' ki mindenkor a' néki küldetett ajöndékhoz szokta békességes vagy háborúságos indulattyát alkalmaztatni.

Turinból a' Sárdinai királynak lakó várasából iratik, hogy 40 nagy kaliberű ágyúk küldetnek *Cheraskóba*, *Pedemontium* igen erős várába; hogy 15000 emberrel szaporitatott a' Sárdinai ármádia, és hogy *Febr.* 14-ikén *Digoba* marsirozott a' *Nádasdy* magyar gyalog regementje.

Egy *Mart.* 3-ikán költ Genuai levél ismét azt befzéli, hogy 50000 Frantzaság legyen készen a' *Tuloni* kikötő helyben, és hogy mihelyt az idő engedni fogja, mingyárt ki repül onnan, a' már régen ki készült Fr. flotta, de merre indul, és hová megy, azt sem ő, sem más meg nem tudja mondani. Már egynehányszor engedelmet kért a' Párisi köz Jóra ügyelő Commissió a' Genuai republikától a' Genuai földön való szabados által mehetésre, de még eddig meg nem nyerhette. Hanem az a' kérdés, hogy illy indulattal léfzen é ennekutanna is a' Genuai republika? nem fogja é ezen szándékat meg változtatni? avagy nem fogják é azt a' Frantziák annak meg változtatására erőszakkal kényszeríteni? A' *Majlandban Mart.* 3-ikán tartatott hadi tanátkozás szerént, egy ollyatén helyre fog ármádiánk állani, a' hol nem egy könnyen furhattya által magát az ellenség. Bal szárnya a' Tortónai erősséghez, a' jobb a' *Scrvia* vizéhez fog támaszkodni, a' dereka pedig a' *Pedemonti Lombardiá*nak térségén fog ki terjeszkedni. Az *Olafz Országban* lévő Cs. Kir. ármádia, mintegy 30000 emberrel fog szaporitatni.

A' *Livornóból* Fr. kikötő helyekbe menni igyekező gabonás hajóknak fedezésére egynehány *lina* hajók küldettek a' *Tuloni* flotától. A' *Siciliai Karok* és *Rendek*, a' *Nápolyi korona* örökös kívánnják magoknak *Vice Királynak* adattatni, melly kívánságokat bé fogja é az udvar tellyesíteni, avagy nem, bizonytalan.

A' *Velentzei* levelek is erősítik, hogy a' fényes porta ellenséges indulattal viseltetik a' *Pétersburgi* udvar ellen, *Lengyel Ország*nak felkon-

tzoltatása miatt; hanem felettébb tsudálkoznak azon, hogy nem előbb, akkor tudniilik a' midön még a' Lengyel ármádia együtt vólt, hanem tsak most, a' midön se vezérek, se ágyújok, se munitiójok, se pénztek, sem tábori eleségek nintsen a' szegény Sarmatáknak, ébredett fel álmából. A' Warsóviai újjabb tudások is olly formák, a' mellyekből azt a' következtést lehet ki húzni, hogy nem sokára egymás üstökébe kapnak az Oroszok, és a' musulmanok; hogy a' Lengyel Országban lévő Orosz seregek parantsolatot vettek a' marsirozásra, hogy egyenesen a' Török Birodalom határai felé fogják zablájokat tartani, és hogy *Suwarow* Feldmarsál fogja a' Törökök ellen a' muzka hadi népet commandérozni. Ugy legyen é a' dolog vagy nem, bizonyossan nem tudjuk, meg fogja a' jövendő idő mutatni.

Spanyól Ország.

A' Spanyol király két *Bérvét*, az az, pápa levele nyert a' Római Sz. Pápától. Az egyik által meg engedtetik, hogy a' király a' Spanyol Orzági Clerusra 36, az Amerikai Clerusra pedig 30 millió reálból való közönséges adót vethessen és vehessen — (Egy Sp. Real Spanyol Országban 12, a' Spanyol Amérikában pedig 15 krajtzárt tézzen). A' másik *breve* által arra adatott a' királynak engedelem, hogy minden vacantiába esendő egyházi hivatalokat és jövedelmeket, mind addig üressen tarthasson, valameddig azokból a' nemzeti adósság egészlen ki nem fizettetik. E' mellett arra is engedelmet nyert ő Szentségétől, hogy a' mostani szük időben, minden templomokban találtatandó arany és ezüst edényeket ki vihessen, és a' pénz verő házakba küldhesse. —

Minthogy a' *Róási* várnak Frantziák által lett el vétetésétől fogva, nagyobb veszedelem közt forog *Barcellóna*, Katalóniának nevezetes erősege, és kikötő helye: ahoz képes már most,

még jobb védelmező állapotba helyeztetik magokat Katalóniának lakosai. *Navarrában* és *Biskayában* is mind bellyebb bellyebb nyomódnak a' Fr. seregek: ahozképest, mind a' *Bilbaói* mind más városokbéli templomokból ki vétetnek és *Madridba* küldetnek a' féltő kintsek. Két pósta hajó érkezett Amérikából a' ministeriumhoz, a' mellyek azt a' hírt vitték oda magokkal, hogy a' Sz. Domonkos szigetében újabb előmenetelt tettek a' Frantziák. — A' Kastiliai fő kormány széknök előülőjévé tétetett *Salamankai* püspök, a' múlt hólnapnak 14 ikén fogott hivatalyához, és már eddig sok viszfza éléseket el törlött.

Német Birodalom.

Koblentzbc, és annak vidékére egynehány új Fr. seregek érkeztek; magában a' városban 8000, a' körül belől lévő helységekben pedig 15000 mondatik fekünni — *Febr.* 18 ikán ottan is meg innepeltetett *Hollandia* el vétetésének napja, harang zúgások, és muzsika szerfzámoknak zen-gése alatt, minden templomban ki kellett azt, az isteni szolgálatnak végződése után, a' gyüleke-zetek előtt hirdetni — A' Westfáliai Prussiai tarto-mányokból semmi névvel nevezendő eleséget és portékát nem szabad ki vinni. *Neuviddel* által el-lenben egynehány redutát építetnek a' Frantziák. A' *Koblentzi* Gymnasiumnak rakott biblióthekáját, és a' természeti históriához tartozó gyűjteményeit *Párisba* küldötték. Ottan a' szabadtság fája alatt, és a' Fr. nemzeti képviselők jelenlétében szerkez-tetnek egybe az új házas személyek; de még is tsak ugyan öfzve adattyák magokat titkon is, az anyafzentegyháznak bé vett szokása szerént. — A' Választó fejedelem kápolnájában lévő szép or-gonát egészlen öfze rontották a' vallás nélkül lé-vő pátrióták. *Rohán* Fr. hertzeg testvér öfsevel, és egy *Lotharingiai* hertzeg áfzszonynál együtt *Bré-mában* laknak. Egy Prussus fő tiszt igen sok jót tett a' *Frankfurti* vidékén lévő szegényekkel. On-

nan lett el marsirozásakor is minden szükölködő szegényeket öszve gyűjtetett, és egy egy tallért ösztogatott nékik.

Minekutánna *Chappé* úr a' maga hasznos talalmányát a' Telegraphust esméretessé tette, és hazájának hasznára fordította volna: azóltától fogva mind a' Német, mind az Anglus, mind a' Svécia Országai tudósok fel ébredtek azon hasznos talalmányának másolására, de még eddig, senki sem vólt olly szerentsés közülök, mint a' fent nevezett Fr. Tudós. *Achard* Berlini tudós Chemicus, és *Physicus*, néhai igen emlékezeses Chemicusnak *Margrúfnak* tanítványa, a' Berlini Kir. Tudós Társaságnak 18 elztendő korától fogva rendes tagja, és a' *physica* Classisnak mostani Igazgatója, egy könnyű, és egyik helyből a' másikba két lovas szekéren könnyen áztat vitettethető tábori telegrafust készített tulajdon költségén, készített az avval elésre szükséges táblákat, és egy német 's frantzia nyelven való lexicont is, mellyben mind a' német, mind a' frantzia nyelven 23750 szók vagnak, mellyeknek segítségek által, öt telegrafus, jelekkel 13750 szók adattatnak elő.

Próbát is tett már a' nevezett Tudós *Mart.* 150 napján magának a' királynak, *Ferdinand Augustus* királyi hertzegnek, és a' kir. Tudós Társaság által, a' *mathematica* és *physica* Classisból deputáltatott Commissiónak jelenlétében. Egy telegraphus a' *Bellevün* (a' Potsdami *Sanssouisi* királyi palota udvarával által ellenben fekvő szép hegyetskén, mellyen néhai *II. Fridrik* némelly régi kö maradványokat rakatott öszve) és a' *Spandau* várnak tetején, a' melly amattól két pósta mélföldnire vagon, és a' jelenlévőknek tökéletes meg elégedésével szerentsés is vólt próba tételében. Mennyire betsüllötte légyen a' Felséges Prussiai király mind a' talalmányt, mind annak tudós alkotóját, ki tettik a' királynak hozzá küldött kabinetbéli leveléből, melly ekként vagon: „Nagyon le kötelezett kigyelmed engemet a' né-

kem küldött telegrafusnak modelje által — tulajdon szemeimmel láttam, és tapasztaltam a' kigyelmed próba tételének hafznos következését, és mind a' kigyelmed szorgalmatosságát, mind talentomait, mellyeknek nyilván való jeleit adta kigyelmed, nagyra betsü'löm. Ide zárok 500 talérokot, reménylén, hogy ezen ajándékkal, mint kigyelmed eránt való betsü'lésemnek jelével, egy kevés örömet fogok kigyelmednek okozni — Isten tartsa meg kigyelmedet tovább is, a' magasztent és kegyelmes óltalmazásában. Berlinben 7-ik Marty 1795. *Fridrik Wilhelm.*“

Martiusnak 6 kán is a' Prussiai korona örökösnek, és Lajos kir. hertzeg feleségeinek, Lovisa hertzeg asszonyoknak, és az özvegy Hessen Casseli Landgrófnének jelentekben próbát tett a' nevezett Tüdös — A' Spandau Telegrafus úgy helyeztetett, hogy a' nevezett hertzeg asszonyok szobáiknak ablakaiban vették a' felületet, 's onnan küldötték a' kérdést Spandauba — *Achard* úr ezt írta Spandauból a' Bellevüi telegrafusnak: *C'est a' Bellevue sejour des graces, que ce presente met hommage. Achard.* az az: *Bellevüben múlatvarlok.* — A' Kir. hertzeg asszonyok a' Bellevü lévo telegrafus által ezt a' kérdést iratták *Achard* úrnak; *Le Commandant se porte t' il bien?* az az, *egészséges e' a' Commandans,* a' mellyre meggyártott felvette a' Spandau telegrafus által *Achard* úr: *Tres bien,* az az: *Igen egészséges.* Tökéletes meg elégedéseket mutatták a' nevezett hertzeg asszonyok.

* * *

Tek. Szabolcs Vármegye, a' múlt hólnapnak 24 ikén tartott építő széklet, a' mellyről való, éppen csak most hozzám küdetett tudósítást, jóvo alkalmatossággal fogom a' Magy. Kurirba beiktatni.